

Zien & gezien worden

Doelgroep

1^e of 2^e leerjaar

Lesdoelen

De leerlingen

- communiceren via oogcontact en lichaamstaal.
- kennen het verschil tussen reflecterend en fluorescerend materiaal.

Organisatie en materiaal

- Een lokaal dat verduisterd kan worden
- Enkele zaklampen
- Verschillende reflecterende en fluorescerende voorwerpen
- Een werkblad voor elke leerling (bijlage 1)
- Een geel en grijs potlood voor elke leerling

Les

Beginsituatie

Verkeersdeelnemers moeten verschillende regels volgen in het verkeer, maar daarnaast moeten ze ook communiceren met elkaar om zich veilig te verplaatsen. In deze les leren de leerlingen hoe ze kunnen communiceren met oogcontact en lichaamstaal. Bovendien leren ze het verschil tussen fluorescerend en reflecterend materiaal.

Werkblad: legende

Luister goed

Trek een lijn

Kleur in

Schrijf

Omcirkel

Vooraf

Laat de leerlingen fluorescerende voorwerpen mee naar school nemen. Breng er zelf ook mee, specifiek items die uit reflecterend materiaal bestaan (bv. fluohesje met reflecterende strepen, reflecterende rugzakhoes, ...)

Achtergrondinfo voor de leerkracht

Het verschil tussen reflecterend en retroreflecterend:

- **Reflecterende** oppervlakken kunnen het licht reflecteren in verschillende richtingen, afhankelijk van de invalshoek. Als je bijvoorbeeld met een zaklamp op een spiegel (reflecterend oppervlak) schijnt, zal de weerkaatsing enkel naar jou reflecteren als je loodrecht op de spiegel schijnt.
- **Retroreflecterende** oppervlakken bestaan uit duizenden microscopische glasbolletjes of prisma's, waardoor de stralen altijd in jouw richting terug schijnen, onafhankelijk van de hoek. Dus ook als je er schuin op schijnt, kaatst de straal in jouw richting terug. Vandaar het gebruik in veiligheidskledij en fluohesjes.

In het dagelijkse leven spreken we echter vooral over reflecterend materiaal, dus we gebruiken deze term verder in het lesmateriaal.

Instapfase

Begin deze les in een lokaal dat verduisterd kan worden. Verzamel het meegebrachte fluorescerend materiaal vooraan in de klas op een tafel.

Neem een fluohesje (met reflecterende streken) en toon het aan de leerlingen. Stel de volgende vragen:

- Wie weet hoe dit heet?
- Waarvoor gebruiken we dit?
- Waarvoor dienen de grijze strepen?
- Kent iemand de naam van het materiaal van die grijze strepen?

We bekijken samen het verschil tussen fluo- en reflecterend materiaal.

- Kijk naar al het materiaal dat we vandaag verzameld hebben. Welk materiaal valt het meest op?
(zorg dat de leerlingen de verzamelde voorwerpen goed kunnen zien of steek er enkele omhoog)

→ het fluorescerend materiaal

- Als je die aan hebt in het verkeer, zou je dan extra opvallen?
→ ja
- Doe het licht even uit. Het is donker in het lokaal. Vallen deze voorwerpen nog altijd zo hard op?
→ nee, het fluorescerend materiaal valt een stuk minder op
- In het donker hebben fietsers en autobestuurders hun lichten aan. We gaan zien welk effect dat heeft. Deel enkele zaklampen uit aan de leerlingen (zorg dat ze verdeeld zijn over de breedte van de klas, zodat er vanuit elke kant licht geschoten wordt). Het lokaal is nog altijd verduisterd.
- Wat valt nu het meeste op?
→ reflecterend materiaal
- Doe het licht weer aan. We hebben ontdekt dat de felle kleuren van het fluorescerend materiaal vooral opvallen als het licht is. Dat wil zeggen overdag. Het reflecterend materiaal valt net op in het donker, omdat het het licht terugkaatst dat erop schijnt.
- Reflecterend materiaal worden niet alleen op fluohesjes gebruikt. Laat de leerlingen met de zaklampen op zoek gaan naar andere voorwerpen die ook licht terugkaatsen (bv. strookjes op boekentassen, schoenen, jassen, ...)

Vertel de leerlingen dat een fluohesje fluo én reflecterend is. Omdat het uit zowel fluorescerend als reflecterend materiaal bestaat, val je er overdag én 's avonds mee op. Het is dus belangrijk om een fluohesje te dragen in het verkeer!

Verwerkingsfase

We weten nu hoe we ons zichtbaar kunnen maken in het verkeer, maar dat is niet altijd voldoende.

Weet iemand hoe je zeker kan zijn dat een andere bestuurder jou gezien heeft?

→ door oogcontact te maken

Wat is oogcontact?

→ bij oogcontact kijk je naar de ogen van iemand anders in het verkeer. Zo kan je zien of die andere persoon ook naar jou kijkt

Laat de leerlingen eens oogcontact maken met elkaar en speel het oogcontactspel:

De leerlingen zitten in een kring op stoelen, 1 kind staat in het midden. De leerlingen die in de kring zitten, kijken willekeurig naar iemand in de kring. Als 2 leerlingen tegelijk naar mekaar kijken en dus oogcontact maken, moeten zij zo snel mogelijk van stoel wisselen. De persoon in het midden probeert dan om op 1 van de lege stoelen te gaan zitten.

Geef elk kind een werkblad. Maak samen met de leerlingen oefening 1 op het werkblad (bijlage 1).

Lees de opdracht hardop voor (het pictogram 'luisteren' betekent dat de kinderen goed moeten luisteren voor ze de oefening maken).

Bestuurders zien je beter als je fluo- of reflecterend materiaal draagt. Door oogcontact te maken weet je ook of zij naar jou kijken. Is er daarnaast nog iets dat je kan doen om er zeker van te zijn dat een bestuurder rekening zal houden met jou als je bijvoorbeeld moet oversteken?

→ je hand opsteken, wuiven

Door je hand op te steken, vraag je aandacht aan de bestuurder. Die kan op zijn beurt door ook zijn hand op te steken tekenen doen dat je bv. mag oversteken. Je kan ook je hand opsteken om een bestuurder te bedanken omdat hij voor jou gestopt is.

Afsluitfase

Maak klassikaal oefeningen 2 en 3 op het werkblad (bijlage 1). Laat de leerlingen online oefenen op het oefenplatform van de Verkeerstoets Brons.

Van oefening 3 kan je ook een klassikaal kwisje maken en nadien samen de kruisjes zetten en het woord zoeken.

TIP

een extra les over zichtbaarheid?

Zie <https://basis.verkeeropschool.be/lesfiches/zichtbaarheid-en-helmdracht-1e-graad/>